

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

ÇİÇEK PETROL ÜRÜNLERİ İNŞAAT SAN. TİC. A.Ş. BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2014/14938)

Karar Tarihi: 23/2/2017

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Engin YILDIRIM
Üyeler : Celal Mümtaz AKINCI
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Recai AKYEL
Raportör Yrd. : Derya ATAKUL
Başvurucu : Çiçek Petrol Ürünleri İnşaat San. Tic. A.Ş.
Vekili : Av. Murat DİKAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile başlatılan takibin iptali talebiyle aleyhe açılan, tarafları ve konusu aynı olan davalarda derece mahkemelerince farklı kararlar verilmesi ile yargılamaların uzun sürmesi nedenleriyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 5/9/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

A. İstanbul 7. İcra Müdürlüğünün E.2006/9277 Sayılı Dosyasındaki İcra Takibine Yönelik Yargı Süreci

8. Başvurucunun da aralarında bulunduğu alacaklılar tarafından borçlular hakkında İstanbul 7. İcra Müdürlüğünün E.2006/9277 sayılı icra takip dosyasında kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatılmıştır.

9. Borçlular, icra takibine konu çeklerin muvazaalı olduğu ve yetkili imzalarının eksik olduğu iddiasıyla borca itiraz ederek takibin iptali talebiyle 13/7/2006 tarihinde, İstanbul 2. İcra Hukuk Mahkemesinde (Mahkeme) icra takibine itiraz davası açmışlardır.

10. Mahkemece 15/11/2006 tarihli karar ile itirazın reddine karar verilmiştir. Karar Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin (Daire) 12/4/2007 tarihli ilamı ile bozulmuştur.

11. Bozma üzerine Mahkemece 12/3/2008 tarihli karar ile önceki kararda direnilmesine karar verilmiştir. Direnme kararı, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 17/9/2008 tarihli ilamı ile usul yönünden bozulmuştur.

12. Bozma üzerine Mahkemece 14/10/2009 tarihli karar ile bozmaya uyularak itirazın kabulüne karar verilmiştir. Karar, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2/6/2010 tarihli ilamı ile usul yönünden tekrar bozulmuştur.

13. Bozma üzerine Mahkemece 21/3/2012 tarihli karar ile bozmaya uyularak itirazın kabulüne karar verilmiştir. Karar, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 9/10/2013 tarihli ilamı ile esas yönünden bozulmuştur.

14. Bozma üzerine Mahkemece 1/4/2014 tarihli karar ile itirazın reddine karar verilmiş olup Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) üzerinden yapılan incelemede anılan karara ilişkin temyiz talebinde bulunulmadığı tespit edilmiştir.

B. İstanbul 7. İcra Müdürlüğünün E.2006/9278 Sayılı Dosyasındaki İcra Takibine Yönelik Yargı Süreci

15. Başvurucunun da aralarında bulunduğu alacaklılar tarafından, borçlular hakkında İstanbul 7. İcra Müdürlüğünün E.2006/9278 sayılı icra takip dosyasında kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatılmıştır.

16. Borçlular, icra takibine konu çeklerin muvazaalı olduğu ve yetkili imzalarının eksik olduğu iddiasıyla borca itiraz ederek takibin iptali talebiyle 13/7/2006 tarihinde, icra takibine itiraz davası açmışlardır.

17. İstanbul 2. İcra Hukuk Mahkemesi 15/11/2006 tarihli kararı ile itirazın reddine karar vermiştir. Karar, Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 3/4/2007 tarihli ilamı ile onanmış; karar düzeltme talebi, aynı Dairenin 8/5/2008 tarihli ilamı ile kabul edilerek Mahkeme kararı bozulmuştur.

18. Bozma ilamına uyularak yapılan yargılamada Mahkemece 14/10/2009 tarihli karar ile itirazın kabulüne karar verilmiştir. Karar, Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 4/5/2010 tarihli ilamı ile bozulmuş; karar düzeltme talebi, aynı Dairenin 5/5/2011 tarihli ilamı ile reddedilmiştir.

19. Bozma üzerine Mahkemece 21/3/2012 tarihli karar ile itirazın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Karar, Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 27/12/2012 tarihli ilamı ile bozulmuş; karar düzeltme talebi, aynı Dairenin 16/1/2014 tarihli ilamı ile reddedilmiştir.

20. Bozma üzerine Mahkemenin E.2014/105 sayılı dosyasına kaydedilen davada Mahkemece 23/9/2014 tarihli karar ile "işlemden kaldırılan dava dosyasının davacılar tarafından üç aylık yasal süre içinde yenilenmediği" gerekçesiyle davanın 23/9/2014 tarihi itibarıyla açılmamış sayılmasına karar verilmiş olup UYAP üzerinden yapılan incelemede anılan karara ilişkin temyiz talebinde bulunulmadığı tespit edilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

21. Mahkemenin 23/2/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

22. Başvurucu İstanbul 2. İcra Hukuk Mahkemesinde 13/7/2006 tarihinde aleyhine açılan icra takibine itiraz davalarının uzun sürdüğünü belirterek makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

23. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir nedeninin de bulunmadığı anlaşılan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

24. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin yargılamanın süresi tespit edilirken sürenin başlangıç tarihi olarak davanın ikame edildiği tarih; sürenin sona erdiği tarih olarak -çoğu zaman icra aşamasını da kapsayacak şekilde- yargılamanın sona erdiği, yargılaması devam eden davalar yönünden ise Anayasa Mahkemesinin makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetle ilgili kararını verdiği tarih esas alınır (*Güher Ergun ve diğerleri*, B. No: 2012/13, 2/7/2013, §§ 50, 52).

25. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin yargılama süresinin makul olup olmadığı değerlendirilirken yargılamanın karmaşıklığı ve kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvuruçunun yargılamanın süratle sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar dikkate alınır (*Güher Ergun ve diğerleri*, §§ 41-45).

26. Anılan ilkeler ve Anayasa Mahkemesinin benzer başvurularda verdiği kararlar dikkate alındığında somut olayda 13/7/2006 tarihinde açılan icra takibine itiraz davalarında yaklaşık 8 yıl 2 ay ve 7 yıl 9 aylık yargılama sürelerinin makul olmadığı sonucuna varmak gerekir.

27. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

B. Diğer İhlal İddiaları

28. Başvuruçucu; İstanbul 7. İcra Müdürlüğü'nün E.2006/9277 ve E.2006/9278 sayılı dosyalarında kambiyo dayalı icra takibi başlattığını, anılan takibin muhatapları tarafından İstanbul 2. İcra Hukuk Mahkemesinde icra takibine itiraz davaları açıldığını belirtmiştir. Başvuruçucu, tarafları ve konusu aynı olan bu iki davada derece mahkemeleri tarafından farklı kararlar verildiğini belirterek eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuruçular tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvuruçunun anılan şikâyeti adil yargılanma hakkı kapsamında değerlendirilmiştir.

29. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "*Bireysel başvuru hakkına sahip olanlar*" kenar başlıklı 46. maddesinde kimlerin bireysel başvuru yapabileceği sayılmıştır. Anılan maddenin (1) numaralı fıkrasına göre, bir kişinin, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmesi için üç temel ön koşulun birlikte bulunması gerekmektedir. Bu ön koşullar; başvuruçunun, kamu gücünün eylem veya işleminden ya da ihmalinden dolayı "*güncel bir hakkının ihlal edildiği*" iddiasında bulunması, iddia edilen ihlalden kişinin "*kişisel olarak ve doğrudan*" etkilenmiş olması ve bunların sonucunda başvuruçunun "*mağdur*" olduğunu iddia etmesidir (*Fetih Ahmet Özer*, B. No: 2013/6179, 20/3/2014, § 24).

30. Bir başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilebilmesi için başvuruçunun mağdur olduğunu ileri sürmesi yeterli olmayıp iddia edilen ihlalden doğrudan etkilendiğini, bir başka ifadeyle mağduriyetini kanıtlaması gerekir. Bu itibarla mağdur olduğu zannı veya şüphesi mağdurluk statüsünün kabulü için yeterli değildir (*Ayşe Hülya Potur*, B. No: 2013/8479, 6/6/2014, § 24).

31. Başvuru konusu olayda, başvurucunun da aralarında bulunduğu alacaklılar tarafından borçlular hakkında, İstanbul 7. İcra Müdürlüğünün E.2006/9277 ve E.2006/9278 sayılı icra takip dosyalarında kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatılmıştır. Borçlular, icra takibine konu çeklerin muvazaalı olduğu ve yetkili imzalarının eksik olduğu iddiasıyla borca itiraz ederek takibin iptali talebiyle 13/7/2006 tarihinde, İstanbul 2. İcra Hukuk Mahkemesinde icra takibine itiraz davaları açmışlardır. Mahkemece 1/4/2014 tarihli karar ile E.2006/9277 sayılı icra takip dosyasında başlatılan icra takibine itirazın reddine karar verilmiş olup UYAP üzerinden yapılan incelemede temyiz talebinde bulunulmadığı tespit edilmiştir. Mahkemece 23/9/2014 tarihli karar ile *"işlemden kaldırılan dava dosyasının davacılar tarafından üç aylık yasal süre içinde yenilenmediği"* gerekçesiyle, E.2006/9278 sayılı icra takip dosyasında başlatılan icra takibine itiraz davasının 23/9/2014 tarihi itibarıyla açılmamış sayılmasına karar verilmiş olup UYAP üzerinden yapılan incelemede temyiz talebinde bulunulmadığı tespit edilmiştir.

32. Mahkemece 1/4/2014 tarihli karar ile İstanbul 7. İcra Müdürlüğünün E.2006/9277 sayılı icra takip dosyası yönünden icra takibine itirazın reddine karar verildiği ve anılan karara ilişkin temyiz talebinde bulunulmadığı, 23/9/2014 tarihli karar ile İcra Müdürlüğünün E.2006/9278 sayılı icra takip dosyası yönünden ise davacıların davayı takip etmemesi nedeniyle davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği ve anılan karara ilişkin temyiz talebinde bulunulmadığı, dolayısıyla her iki davanın da başvurucu lehine sonuç doğuracak şekilde sonlandığı anlaşılmaktadır.

33. Somut olayda olduğu gibi başvurucu aleyhine açılan icra takibine itiraz davasının, başvurucu lehine sonuç doğuracak şekilde sonlanması hâlinde -makul sürede yargılanma hakkına ilişkin iddialara hâlel gelmemek şartıyla- bu kişilerin adil yargılanma hakkının ihlali nedeniyle mağdur olduklarının kabulü mümkün değildir.

34. Açıklanan nedenlerle başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *kişi bakımından yetkisizlik* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

35. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Esas inceleme sonunda, başvurucunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir..."

36. Başvurucu; eşitlik ilkesinin ihlali nedeniyle maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuş, makul sürede yargılanma hakkının ihlali nedeniyle tazminat talebinde bulunmamıştır.

37. Somut olayda makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

38. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

2. Diğer ihlal iddialarının *kişi bakımından yetkisizlik* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

Başvuru Numarası : 2014/14938

Karar Tarihi : 23/2/2017

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. 206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

D. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

E. Kararın birer örneğinin İstanbul 2. İcra Hukuk Mahkemesine (E.2014/84, K.2014/323; E.2014/105, K.2014/666) GÖNDERİLMESİNE,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 23/2/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Recai AKYEL